

1952

ARRIE

Nr. 1(17)

RYMANCÍD

RÚPINTOJÉLIO

Atiduok Tėvynei, ką privalai!

PRIE RYMANČIO

R Ū P E N T O J Ė L I O

LLKS Visuomeninės Minties Organas

1952 m.

sausis

Nr. 1 (17)

L I E T U V I A I,
SVEIKI SULAUKE NAUJŲJŲ M'ETŲ!

LLKS

Ch r i z a n t e m a.

L A I S V E !

Juoku nugiedrėki, laisve laukiamoji!
Tu laimužės džiaugsmas, - Tėviškė brangi!
Tu sparnus išskleiski, mano mylimoji,
Nusileisk ant žemės, šviesomis skaidri!

Tau nulenksim galvas, - gėlynas rasotas;
Žalias miškas oš tau amžina daina.
Teišnyksta rytas ūkanom miglotas, -
Mes nebekentėsim, jau daugiau - gana!

Grišime karžygiais iš žaliojo miško;
Į tėviškes grišim su laisvės daina.
Mes nubrauksim dulkėm, kas purvu ištyško, -
Tegul mūsų laisvė - bus giedri diena.

Brangi laisvužėle, motina, globėja,
Savo rytui aštant, sūnus išbučiuok!
Trenkt vergijoje pančius - jėgų negailėjo, -
Tavo džiaugsmo laimė - leisk jiems išdai
nuot.

50.11.01.

...!!!...

Neužmirš tuolė.

Sudie, Tėvyne numylėta!

Liudna stotis, Vagonai tamsūs. Užkalti.
Veidai išblyškę, drėgnos akys...
O! Niekados aš nepamiršiu jų
Tų skausmo kupinų akių
Maldaujantis jų žvilgsnis ir tylus
Širdy man amžius gyvas bus.
Tą žvilgsnį tiktai tas suprast galės
Kas matė prie kapų duobės
Našlaitę verkiančią mamos.
Kai josios žvilgsnis vėrė žemę,
Kad tik pasiektų brangią mamą.
Kas matė tiktai tas žinos
Kiek žvilgsnyje tame kančios.

O laukuose pavasaris su vėju lenktyniauja
Pavasaris išdykęs juokdarys, žiemužei skel
bia karą

Vagonuos tik tamsi naktis.
Vagonuose ruduo tik viešpatauja
Pavargusios lūpos šnara
Maldos žodžius
Ir ašaros akis skalauja
Kaip rudenio lietus.

Skaudžiai švilpukas sudejavo. Ir...
trinkterėjo traukinys
Kažkur... padangėmis būrys varnėnų skrido...
Sudie, sudie čiulbėjo jis
Kai juodą milžiną žemai išvydo.
Sudie, sudie Tėvyne numylėta, —
Kartojo tūkstančiai širdžių, —
Štai paskutinį kartą žvelgiam į gėlėtus
Tavuosius klonius, Lietuva!
Tave mums priešas atima jėga.

S i l a v ė j a s.

NAUJI METAI ŽENGLIA

Milijonai keldami putotas taures sveikina Naujuosius metus, kad tuščias jas ant Naujųjų metų stalo pastatytų, Naujiesiems metams jas pripildyti.

Karčią taurę išgėrėme ir mes. Kuo pripildys ją Naujieji metai, nenorint būt pranašu sunku pasakyti. Tikrumoje mes tegalime klausti: kuo mūsų taurę pasiryžę pildyti 1952 metai?

Kad teisingiausiai į tai atsakytume, tenka pažvelgti į mus 1951 metais sotinusius, į jų galią, su kuria ryžtas ir 1952 metais mus sotinti.

Vos pradėjus 1951 metus, tik ką paminėjus mums savo nepriklausomybės paskelbimo sukaktį, prabilo Stalinas, bolševikinių brutalumu paskelbė apie SSSR bankrotą. Tik tuo pačiu jisai ir gudravo: skelbdamas apie neišvengiamą SSSR bankrotą kalbėjo apie tautų valią, kuri pasauliui garantuos taiką; taikos išsaugojimo reikalą siedamas su SSSR egzistencija pasiskelbė genijum, kurio vienas žodis išgelbės pasaulį nuo SSSR katastrofos.

Vien didus bolševikų triukšmas apie tą Stalino gudrybę kalba, jog tai yra visiems išgirsti. Tuo laiku, kai tikrai tetrūko Stalino žodžio užbaigt karą Korėjoje, Stalino gudrybė buvo šita: pagąsdinus tarybininkus bankrotu – kartuvėmis, palieka tikru jų išgelbėtoju be kokio vargo užbaigdamas kalbas apie karą. Kadangi nuo šio "pasiuokojimo" Staliną galėjo sulaikyti nebent kamia forma pas jį pasireiškus beprotybė, to niekam nepramatant, beliko laukt progos pasveikint "tautų tėvą" su nauja pergale.

Kiek šiuo kartu Stalino gudrybė pasitvirtino, 51.11.06 kalbėdamas SSSR likimo klausimu pasiskoko Berija šia pagrindine savo kalbos mintimi: "Draugas Stalinas su genialiu įžvalgumu orientuo-

ja partiją ir liaudį sudėtingiausiauo
sevydinio ir tarptautinio
(m.p.) gyvenimo reiškiniuose. "Čia jau aiškiai kal
bama: iš vilties, iš tikėjimo, kad tautos taikos iš-
saugojimo ~~ve~~ ir jos sustiprinimo reikalą paims į
savo rankas, iš šitos jėgos tik Stalino genijus ga
li išorientuoti partiją ir liaudį.

Kiek tai sudėtingiausias vidaus reiškinys, Beri
ja nurodo šitą faktą: "Mūsų užsienio, politika remia
si Tarybų valstybės galia." Gyva kalba tai reiškia:
ne tarybinio piliečio, ne ^{arabų, žid.} tautų savarankumo, su-
verenumo teisė, o visų šių jėgų besąlyginis panau-
dojimas valstybės labui lemia SSSR bendradarbia-
vimą su pasauliu. Tuo tarpu JAV kongreso kreipima-
sis į tarybinamus siūlo jiems konkrečią pagalbą
siekti gyvenimo, kur kiekvienas darbo vaisiais ga-
li naudotis kaip tinkamas.

Aišku, šitas kreipimasis galėtų nieko nereikšti,
jei tarp Stalino ir Bėrijos kalbų nebūtų susida-
rius šita konkreti tarptautinė padėtis: (teimant
tik bolševikiniu žvilgsniu, tesiskaitant tik su dė-
mesio vertomis tautomis) JAV karui prieš SSSR ir
Stalino vaizduotei paskyrė astronomines sumas, Fran-
cūzija parlamente komunistų atstovų skaičių suma-
žino kone per pusę, Anglija sau kelio vadovu išsi-
rinko Čerčilį. Be to, be visiems jau aiškios tautų
valios, Berija prieš savo sėbrų akis patka ir šiuos
karo židinius: "Vakaruose - Vokietijos zonoje, Ry-
tuose - Japonijos zonoje, ..." Tai rodydamas draugams
pastato juos prieš gyvenimo klausimą: ko gi verta
Stalino gudrybė įrodžius, kad nuo jo žodžio priklaus-
so karo užbaigimas Korėjoje, kai konkrečiai prieš
SSSR karas jau parengtas iš Japonijos ir Vokietij-
os pusės?

Tik šito akivaizdoje prieš draugų akis Berija
kelia Lenina, išgelbėjimui SSSR nuo bankroto te-
randa vienintelę išetį: remiantis Stalinu pasiūlyt
pasauliui tinkamiausią susitarimui dirvą - never-
govinį eksportą - importą. Kad šiuo kartu SSSR vien-
gera valia vadovaujasi, pasaulio tautoms Berija pa-

siūlo" susitarti dėl nusiginklavimo, net iki nuolatinių armijų visiško panaikinimo."

Į šiuos Berijos pasiūlymus nekreipt dėmesio te galėjo tik tas, kas atsisakė nuo prisidėjimo prie Marsako plano, kas dar ir šiandien linkęs sabotuoti Tautų Sąjungai Vilsono siūlytą punktą, kuriuo valstybėms tepramatoma kariuomenė tik vidaus saugumo reikalams. Šiuos pasiūlymus radus tarp rytų ir Vakarų susitarimo pagrindu, JTO Generalinės asamblėjos proga į Paryžių atvyko ir šie užs. reik. ministrai: JAV - Ačesonas, Anglijos - Idenas, Prancūzijos - Sumanas, SSSR - Višinskis.

Generalinėj asamblėjoj Ideno kalba, kad gana vi siems įgrisusio tuščiažodžio triukšmavimo, parodė šiuo klausimu Vakarų nusistatymą. Višinskiui į tai reagavus bolševikiškai, su kuo Vakarai jį paliko Paryžiuje derėtis ryškiausiai parodė 1952 m. sausio mėn. 1 d. "Tiesa" sava karikatūra.

Tekyla klausimas: kodėl Stalinas nuo Kremliaus sosto kalba, kad su pasauliu jisai sutinka derėtis be jokio ginklo, tuo gi klausimu išsiuntęs derėtis net savo ministrus, anot Višinskio, priverčia likt nesiveršiuojančiomis karvėmis?

Į pirmą klausimo dalį aiškiausiai atsako Stalinas: taip elgtis verčia neišvengiamas SSSR bankrotas. Į antrą atsako Berija, kai, rodydamas Hitlerį, Trumaną išvadina bepročiu už tai, jog Vakarai ir SSSR šaliai reikalauja "amerikoniško" gyvenimo būdo - policijos, kuri savo pareižas eidama tegalėtų naudotis vien gumine lazdele. Tik šito akivaizdoje, kai staliniečiui už jo "paslaugas" Tėvynei siūlo ma nebent pasikarti, kiekvienas doras partietis to siūlytoją tevelija išvadint bepročiu.

Į tai žvelgdami ir mes, žemgiant į 1952 metus, dėl tų valios, kurie didžiu triukšmu siūlos ir šiais metais mūsų taurą pildyt, tegalim pasidaryti šitą išvadą:

1). Iki Eizenhauerio atvykimo į Europą visais būdais maskuotą SSSR bankrotą atidengęs

Stalinas, remdamasis konkrečia padėtimi, pasiskelbė genijum, kuris vienu žodžiu tą bankrotą nuša — lins; tik konkrečia padėtimi remdamasis, po aštuonių mėnesių Berija įrodė, kad tik nuleisdamas kalaviją Stalinas gali orientuoti partiją — liaudį iki istribitelių — iš poniausios padėties.

2). Generalinei asamblėjai Višinskiui įrodžius kad tarp pasaulio tautų taikus bendradarbiavimas teįmanomas tik tada, jei Stalinui — jo partijai negrės mirtinas pavojus, asamblėjai, po priedanga JAV šimto milijonų dolerių, beliko pateisint įsikišimą į SSSR vidaus reikalą, — tik slu nušalint pavojų, kuris pasauliui grąso karu

3). Gyvenimo faktai kalba, jog būdingu jam atkaklumu bolševikas ir 1952 metais ryžtas į mūsų gyvenimo taure pilti mūsų skausmą, ašaras ir kraują. Tie patys gyvenimo faktai irgi kalba, kad, kiek garbingai atidavėm pareigą Tėvynei priversdami bolševiką su mumis gert jo pildomą taure, tiek nuo tos pareigos neatsisakysim — padėdami jam vienam išgerti tai, ką jis kitiems pilt pasišovęs.

—...0...—

Silvinis.
Siluva — Stalinas.

— Bučiuok kvailio pačią, dar į kailį gausi, — saiko šiluviečiai. Kai Stalinas įsigeidė pabučiuot Korėlą, tai šiandien "Tiesa" rašo, kad amerikonas kvailiausiu Vonsane į kailį pliekia.

— Dievas duoda vargą, bet varge ir padeda, — irgi šiluviečių patarlė. Kai Dievas davė Rusijai Staliną, tai komisaras Tomskis amty ir pramonės darbininkų kongresė ^{šio} ~~de~~ ^{bisa gilia pasidab} ~~de~~ s: "Tiek komunistai, tiek komsomolca tiek ir tie, kurie visai nepriklauso prie partijos, visi lygiai vagia."

— Kuo silpnesnis pasigausi, jei ne keiksmu! — šiluviečiai taip kalba nuo seno. "Tiesa" tik dabar rašo: "Prakeiktas amerikoniškas imperializmas!"

O kuo gi daugiau prieš amerikonus Stalinas gali pasigirti?

— .! . —

Gludutis.

N U O T A I K O S

K E L I U

Pradėdamas bolševikinius metus Berija nesitenkino vien išsikolijimu ant tų, kurie jam pikto geidžia, nu-teikdamas draugus pažvairavęs į ita-

lus tarė: "Kas nenori tikėti pamokoms, tas pasimo-
kės ant savo kailio."

Kiek tai gali būti tiesa, mokaus iš savo tautos pasakos, kuri man gražiausia: Gulbė karaliaus pati. Gražiausia ji man dėl to, kad jos sekimą patsai išgyvenau.

Savo gyvenime žavėjausi tik ta, kuri savu žvilga sniu, sava eigastim mano širdį vertė šalti, kuri, lyg pienu plaukus gulbytė, būrė ją sekti, viliojo rankas padavus bendrai gyvenimą išgyventi. Ana gi, savo lai mą mano akių džiaugsmą išbučiuodama, man prisipaži- no, kad dar motulės dainoj ji girdėjus mano meilės jai skirtus žodžius, kad tylų vakarą rūtų darželyj man melę į savo dainą liejus, kad šventą sekmadie- nio rytą man - jos dvasios karaliūnai - iš darželio gražiausią žiedą skynus dovanoti.

O kaip ji mane miekai bučiavo, kai aš jai, ji man, lyg balčių balčiausią gulbytę savo dukrele pasū - paut tiesėm, kaip tikrų tikriausiu karalaičiu pir- gimio sulaukę džiaugėmės!

Net ir tada, kai savo džiaugsmą ašarom numazgoję sūpavom į paskutinę šios žemės kelionę, į baltų len- tų namelius, mes skausmu nelikom tik vienas antrą p- pasirėmę: mūs vienas antru pasididžiavimas mums pa- dėjo viską išgyvenus, viską iškentėjus jaunais juok- tis su džiaugsmo gyvenimu.

Siandien, kai tūkstančiai lietuvių vieni antries rankas pasidavę, kai vieni antrų pasiremdami žvel- gta į šios žemės skausmą - Beriją, kuris, su savais pradėdamas savo metus nešvankiausius žodžius rink-

damas koliojasi, man lietuviška pasaka ypatingai graži: lietuvis, artojo sūnus ir jo tėvas kūrė pasaką, kad ir senutėlis į gyvenimą žvelgdamas laimingo žvilgsniu kūdikio džiaugsmu galėtų juoktis – ir iš Berijos nelaimės. Kad tikrai ne piktam juokui pasiryžęs, į šito tėvo skausmą žvelgiu per jo vaikų gyvenimą.

Pirmą berijuką regiu spalviuku. Bambliukas! Iš išvaizdos buvau panašus į jį tada, kai mūsų papirtyj pakiltuose sušvinkt spalviuose šeškus vaikus vedė. Į šitą išsižiūrėjęs štai ką matau: mes vengėm spalvių, nes per daug šeškiukai dvokė; tėvai vengia spalviuku, nes jis atsiduoda MVD pareigūnui.

Pionieriai aplink žvalgosi priešų, jiems dega kruvinu kerštu. Ir kad jį raistaš, kaip tai panašu į aną šešką: kaip pikčiausius savo priešus viščiukus, kalakučiukus, žąsiukus tiek režtėmė, kad net tėvą išvedė iš kantrybės – paimt šakes, jomis suverst spalvius į upę nuplaukt vandeniui, o šeškui su šeškiukais tomis pačiomis šakėmis išvanojus šonus išvyt iš savo žemės.

Radau ir komjaunuolius. Ir negaliu pasakyti, kad tai ne žmogiškosios padermės padarai. Mitinge jie garsiai gieda, kad mergaitės tėra tik vištos. Anos, irgi, pulkais vedžiojamos, karkina. Bet taip yra tik mitinguose, tik politrukų akyse: gyvenime kaip anie gražiausios gulbytės ieško, taip šios ištekėti už karaliūno geidžia.

Išvydau ir jaunavedžių porą. Jisai, grįždamas iš mitingo savo pyktį galutinai traktyriuje prigirdęs tikru šeškum migiže švinko. Ana, bent motulės geldoj gulbyte plukdyta, pro langą žiūrėdama į rudens purvą talžantį lietuį keikė ją gimdžiusią motiną, kad gūdžios vienatvės net prie lopšelio praskaidrint negali – šitokiu laiku vaikų auginimo kombainas lankytojams uždarytas.

Į šitų migį žiūrėdamas tik šeškų urvu jį ir tegalėjau regėti. Juk tai tikriausiam pragarui kurti vieta, kuris ir kantriausia žmogų turi priverst visa tai suverst vandeniui nuplaukti. Tik tai regėmas šitų vaikų tėvo skausmu: ir kas gi pasigailės

Berijos, kai jo migio spalius suvertę žmogus nu-
nešti vandeniui jį piauti papiudys jo paties iš-
ugdytus žvériukus! Šito akivaizdoje dera su Beri-
ja sutikti: vargas tam, kam ne gyvenimas, kam ant
jo kailio rumbai yra mokykla.

Turėtų būt stebėtina, bet tai juk faktas: mes,
bolševiko akimis tikri bejėgiai, net karo nebijo-
me, kai tuo tarpu jisai ir taikos metu nagali gy-
vent regédamas prieš save žmogų. Žvelgę to prie-
žasties, rasimetėvų išmintis mus išvedė nebijoti
to, kuris, prakeikęs tėvų gyvenimą, kiek namie tiek
ir svetur temoka sau ugdytis priešus.

Daug mus pamoko šitas mūsų priešo skaudus gy-
mo venimu nusivylimas. Dar daugiau ir už tai mus
kviečia neužmiršt mūsų tėvų gražios pasakos mūsų
krašto motinos. Gyvenimas jas tik praktikėmis ug-
do. Tokiomis ir būdamos, giliai įsijausdamos į gy-
nimo pamokas, apie partizanus jos temoka kalbėti
kaip apie jų pūslėtom rankom išmyluotos žemės
didvyrius. Šita kalba jų džiaugsmui — dukroms, sū-
nums — partizamus tik dvasios karaliūnaičiais ir
rodo. O tai jau kalba lietuviškai: kas mumis didžiu
jasi, tie mums nori būti tik tokie, kokiais mes no-
rime juos regėti.

Save regédami aiškiais tautos nuotaikų kūrėjais,
tuo ne vien privalom didžiuotis, tuo turime ir nau-
dotis: vadovaudamiesi tėvų išmintimi, savo gyven-
vietėse kurdami bolševikui neįveikiamas nuotaikas,
kaip buvom ir liksim kovoje prieš bolševizmą tau-
tai stiprybės semtis neišsėnkamu jėgų šaltiniu.

— ""...!.. "" —

Ž i l v i t i s.

Paskutinis motinos aplankymas.

Praeinant pro savuosius namus, kuriuose taip il-
gai nebūta, kuriuose telikus tik viena motutė, nuta-
riu pabūt svečiu.

Prie namų sutartas ženklas rodo ramybę. Telieka
pasiklaudyti, ar kas nepasekė.

Tyliai beldžiu į langą. Dar tyliau už beldimą

prasiveria namo durys.

Vien motinos meilės žodžių srovė apipila svečią. Greitas tas laikas šitokiuose vaišėse. Motina kiek galėdama tolia sūnaus atsisveikinimą; ji šventai tiki, kad apylinkėj ramu. Staiga, lyg iš trūkusių avelių būrys, prie namų bėga - ruskiai!..

- Sūnau!..kas tai?..-šnibžda nubalusios motinos lūpos. Garsus "pustite" viską paaiškina.

Patariu - klausyt naujų svečių įsakymų. Patsai šokinėju tai už vieno tai už kito pečiuko šono: saugojuos nuo prožektoriaus, kuris sava šviesa tai per vieną tai per kitą langą ieško partizano.

"Kova..laisvė..mirtis..kas!.." - mintys žaibuoja, -kas bebūtų, turiu trauktis be šūvio..negaliu įkliūdyt motinos...ji turi turėt galimybę teisintis..ji - turi likt laisva!"

Jau daromos lauko durys. Tyliai atsidaręs langą šoku laukan. Nelaimė! Į lago rėmus įkliuvus kasetėms ant jų pasikabinu. Iš už kampo sribas šaukia. "stoj". Dairytis nėra kada: spyręs koja į dangą sieną, su langu krintu ant žemės. Sribas iššauna. Nekliudė, dėl to skubu šokt per darželio tvorą.

Pavieniais šūviais šaudu ir žvėriškai rėkdami guka ant kulnų. Kažkas negerai: prieš tai bovau bėgikas, o dabar vos-ne-vos galiu pabėgti, tik paskutines jėgas įtempęs įstengiu bent kiek tolt nuo besivejančių.

Bėgu į kalną, nes iš tos pusės nesijaučia priešo. Tesigirdi "davai, siūda, periot". Suprantu, kad iš apsupimo žiedo išbėgau. Belieka perbėgt kalnelis, už jo slėnis ir tada miškas. Jaučiu, kad gal ir pasiseks išbėgti, nes priešo ugnis neperstipriausia

Iki vieškelio nepribėgus per kokius 10-15 metrų, iš jo griovių pakyla 5-7 ruskiai. Tik dabar paaiškėja, kodėl visą laiką ugnis nebuvo perstipri: į savus priešas negalėjo šaudyti. Paėmus naują kryptį, parodo ir ruskiai kaip moka šaudyt, kai prieš juos nėra savų.

Tejaučiu, kad turiu rast jėgų. Visgi-tik šautu - vas nesunkus, lyg augte priaugęs prie ranos. Aiškia regiu, kad priešas tik dėlto greitesnis, nes leng -

viau apsirengęs. Kad ir aš galėčiau lengviau bėgti, juosiuos nuo savęs diržus ir juos sumetu į pakelėję pasitaikiusį šulinį.

Priešui išipynus į lauko spygliuotas vielas, ima neišveikiama pagunda į juos pašaudyt. Šautuvą nuleidžiu prisimindamas motiną kad galėtų teisintis, jog, kas nors beginklis iš jos namų išbėgo, skubu nuo priešo tolti. Dar apie puskilometrį bėgus, ir su miline tenka atsisveikinti. Ją pametus priešas turi pastovų taikinį, kuris prieš tai jų akyse šmėselavo. Sukritę į jį be pasigailėjimo ir tvatina. Kai garsus "ura" praneša apie priešo pergalę, aš jau krūmuose.

Tik dabar aišku, kodėl buvęs bėgikas vos kailį išnešęs: per langą ar per darželio tvorą šokant išsinarinta koja. Sutartoj susitikimo vietoj savųjų neradus, į ryšio punktą tenka su lazda keliauti.

Gerai šnipo nudaboto paimt nepasisekus, už visko teko atsakyti motinai: grįžę su sušaudyta sūnaus moline sumušė iki sąmonės netekimo. Sumuštą kiek laiko, pakankinę kalėjimuose, išvežė į Sibirą.

1946 m. rudenio.

...!o!...

Miškas visus paslepia.

Burliokan pajutę Arvydą ryšininku, stengiasi iš pasalų jį sučiupti. Arvydai po belikus saugotis, išvažiavus oš su tėvu iš kūgio parvežti šiaudų, tėvas, pamatęs nuo miestelio atvažiuojančias tris pastotis, pro usą šypteri:

- Sūnau, nerk į mišką!..

Miške sniego patalas. Pėdos tik bėgančio. Laimė: sutiktas bičiulis didelėm naginėm jas maskuoja.

Namuos teradę vieną motiną, sribai skuba prie kūgio.

-Kur sūnus!..kur paslėpei!..-daužydami septyniasdešimt metų seni, sribai tiesos ieško.

- Niekur nepaslepiau!-mušamas tiesą rodo:-pasiuočiau pas kaimyną su reikalais...

Sumuštą įsimetę į roges sribai vežasi pas kai

myną. Anas supratęs reikalą, stribus nuramina:

- Buvo, bet grįžo į namus. Apsilenkėt...

Supranta nelabieji į kokius namus, dėlto ties siai skalija į mišką.

Arvydas regi, kaip jį palydėjusį kaimyną visi penkiolika glamonėja kumštėmis. Iš ano nieko ne - laimėję, dusdami skuba - vejasi. Miške, pametę pėdsakus, susėskirsto penkiukėmis ir pradeda medžioklę. Arvydėlis, jau stribų pėdomis sekdamas, anuos seka. Tik ilgai sekt netenka: baigiasi miškas, kurio pakrašty sustoję stribai uodžia ora. Anų sustojimas Arvyduką išgelbsti: išgirsta tiesiai prie jo artėjanti penketuką.

- Kai prieis, šoksiu griovin ir leisiuos bėgti, už eglutės užsislėpdamas Arvydas apsisprendžia.

- Kažkas sušlamėjo! - vienas stribų išsigąsta.

- Turbūt kiškis! - antras, atgavęs kvapą, nusiramina.

- Jei tas velnias, šausiu be perspėjimo! - trečias nuo pečių nusiimdamas automatą, nutaria.

Daugiau stribai gąsdintis bijo, skuba pas draugus. Temstant ir Arvydas į namus pasuka. Atsargiai prie namų priselinus, per langą regis: motina apsi-
verkus. Blogai!..

- Ar tėvuką išvežė? - įėjęs klausia.

- Sūnau, ko parėjai! - išsigąsta motina: - tie šėtonai dar gali būt kur nors pasislėpę!..

Tėvas išvežtas, kad sūnus atskubėtų jį pakeisti. Tik, ryšulėlių maisto įduodama, motina kalba:

- Ne, į jų rankas ir tavęs neįduosiu!..

Motinos palaimijtas Arvydas grįžta į mišką, kurio ošimas šiandien guodžia benami lietuvį.

50.01.09. (Iš Žymanto atsiminimų)

...oOo...

A A

P R R bendradarbiai

V Y T E N I S

Prt.lnt.

Garbės ženklai: LK Kryžius I r. III 1.

Jis mūsų saulėtų dienų sūnus, šeimos jaunimo vyriausias. Jo niekas nepykino: vienodai ramiai, švelniai žiūrėdamas į savo artimą ir jisai savą gyvenimu kitiems neišsipyko. Partizanu būdamas jis težinojo savo pareigą Tėvynei. Tik tokiu jisai ir paskutinį atodūsiį jai aukavo: priešų griūčiai virstant ant keleto partizanų, kad galėtų bent kiti gelbėtis, savą ugnį priverčia priešą tik per jo lavoną perėjus pradėti persekiojimą iš apsupimo laimingai pasitraukusiųjų.

Tėvynei aukotis mokytojais jam buvo tėvai. Susipratę lietuviai, jį, pirmgimį, pavyzdingai baigus pradžios mokyklą, išleidžia į gimnaziją. Pirmuoju mokiniu ir į aukštesnes klases išengus, užėjo bolševikai. Nuo šio laiko paliko klusniu tik savo tėvų įsakymams. Kai gimnazijai buvo įsakyta ir per Velykų šventes nenutraukt darbo, Vytenis sėdo į traukinį ir išvyko į namus. Jo brolis pasakoja:

— Prieš pat Velykas, žiūrim, būrys jaunimo nuo trakinio į mūs namus pasuko: Vytenio klasės vyrija pas mus keliavo švęsti Velykų. Svečiais džiaugėmės mes, jaunimas, bet užvis daugiausia džiaugėsi mūsų tėvai: galėdami padėt persekiojamiems lietuviams saugotis.

Vytenio svajonė buvo universitetas. Tik, prie vokiečių, saugojantis nuo Reicho darbo tarnybos, teko valdininkauti. Sugrižus bolševikams doros šeimos sūnui vienintėlė užveja paliko miškas.

Gal būdo savybė, o gal vien lietuviškas jauno

kuklumas kam nors duot įsakymą jį varžė. Užtai va-
dui, atsakant į gyvenimo klausimus, jis buvo nepa-
keičiamas bičiulis, nepavaduojamas brolis skausme.

Savo gyvenimo kelią mėgo rašte išsakyti. Nesku-
bėdamas, dėl kiekvieno žodelio giliai pagalvođa-
mas, su savais rašiniiais, eilėraščiais buvo malo-
nus, ląukiamas svečias kiek požemio dienas išgyve-
nant, tiek liūtis, darganas praleidžiant stovyklo-
se.

Menu, iš vakaro patinęs mėnulis ir į nakties
aukštybes įkopti nevalioja: gal dar tik šiais me-
tais gimusiom žuvytėm šokinėjant sušvėje, anas,
pro aukštų pušų vainikus prasigavęs, pro plačiau-
siom skarom apsigobusias egles praspindęs upėje
maudosi. Prieš mane Vytenio tik siluetas: už miškų
kaukiant traktoriui, į mėnulį tik šoną atsukęs
žiūri į tolius, tik sau ir man kalba:

- Turiu apmatus juodberėlio poemai... Šis klai-
kus kriokimas jai ataudus audžia! Tik... ar beištvė-
rė širdis!..

Neištvėrė... lyg amžių milžinų dvasia siluetas
linko į šios dienos lietuvių buitį... požemį...

Ne tik skrebynas, uliavojo ir garnizono načal-
stva, Vytenio, su juo kritusių lavonus ant mieste-
lio pasiguldę. Jie girti šūkavo:

- Tai ne eiliniai!.. tai - vadai!..

Taip! Vytenis - vadas! Jo dainos posmai, jo lie-
tuviška graži kalba rašinyje ir šiandien veda lie-
tuvių nugalėti priešą, kuris lyg kirminas mūsų gy-
venimą puola graužti.

.....
I laisvės mes žiburį kopiam,

I saulę, į mėlyną dangų,

Aukotis iš bočių išmokę,

Jų pėdom kovodami žengiam.

(Iš Vytenio dainuotų posmų)

.....

P R R

L L K S

Nr. 1 (17)

V I S U O M E N I N Ė V E I K L A

M

J u o s t i l a i t i s

LLKS spaudos klausimu.

Gerai atsimenam dienas, kai politrukai rodydami į mus juokėsi:

-Goo Gai gi jie ne vaikai! Terbytę šovinių pasigavę mano kariaut prieš valstybę, kuri šoviniams kalti pasistačius fabrikus.

Praejo tie laikai. Su politrukais ir jais tikėjusieji praregėjo, kad fabrikai net nežino kam šovinius kala. Ir politrukais sekusieji šiandien regi: kam fabrikas, kombainas visagalis, iš to lietuvis kaip iš kombaino net ne vien jau šovinius perka.

Šiandien kaip fabrikai savo sirenų staugimu žmogaus ausis stengias užkurtint bolševikinė spauda, kurią kaip tikrą nešlovę nuo sosto verčia laisvų tautos sūnų spaudos lapelis. Šių lapelių, laisvos spaudos šaltiniu yra LLKS. Su šia spauda Lietuvai žengiant į Naujuosius metus, lietuviui belieka apie savas žodis tarti.

Vien tai, kad laisvą lietuvių savoje žemėje šiam dien ~~gali~~ spauda gali atstovauti, apie LLKS kalba, jog šis sąjudis garbingai savo pareigą atiduoda Tėvynei. Tik ne vien savu pasirodymu tautos gyve-

nime žymus veiksnys laisvųjų spauda: ji gyvas atstovas kovos, kuri neužtvenkiamos upės sriautu bolševizmą su visais jo padarais versdama šapais lapais neša į nežinią; išnykt savųjų pirmtakų - nepaliečiamo carizmo, nacizmo garbe. Kaip to siekiama, tenka pažvelgt į bolševiko pastatytas laisvųjų spaudai po užduotis.

Sunku buvo įveikt politruko protas, kuris mūsų menkybę išžiūrėjo šovinių neturte. Dar sunkiau pasidarė, kai vieša ir pakampinė bolševiko propoganda pasišovė suteikt mums šį tikėjimą: mes kenčiame dėl savo praeities klaidų; mūsų kova, mus užmiršdami, tesinaudoja tik Vakarai; puldami mūsų kantrumą, pradėjo gundyti įvairiausiomis dovanomis.

Bolševikinę propoganda suniekinti, tegalėjome tik lietuviška kalba spausdinto žodžio pavidalu.

Besigrumiant su bolševiku ir politruku seku - sieji įtikėjo, kad tik praeitis lietuvių į kovą išvedė - ją apginti, parodyt ir saviems, jog ir svetimi jos gerbuviu siekė, bet kaip lietuviai nemokėdami gyventi tetiko jai žaloti. Jau praeitis ir tai, kai bolševikas galėjo mums piktais rodyt Vakarus šiandien laisvas lietuvis visai drąsiai savo spaudoje taria: mes esame Vakarų krikščioniškosios kultūros atstovai, tos kultūros, kuri nemano su bolševizmu galynėtis, bet jį parengia pačio savyje išnykimui. Aštuntais kovos metais regime ir tai: ne mūsų kantrumą bolševikas palaužė, bet savus kovotojus kantrius nuo bėgimo į Vakarus tegali išlaikyti tik už spygliuotos vielos.

Brangia kaina tai pirkome, tik tai ne be naudos šiandien lietuvis didžiuojasi, kad tikru savo žemės viešpačio balsu gali kalbėti ir į tuos lietuvius, kurie lenkdami prieš bolševiką galvas regėjo savo išsigelbėjimą. O tai jau ne eilinė didybė. Tai LKS Statuto dvasia: kuo daugiau lietuvių išsaugoti tam leliamam ruožtui, po kurio prasidės ir paklydėlių tautos sūnų grįžimas pas tėvą - atsvešt namų džiaugsmo puotai, į kurią drąsiai savo kaimynus galėsime kviest didžiuotis mūsų žemės ugdytų gyvenimu.

Mūsų sąlygomis pažvelgus į laisvųjų spaudą, pirmą principiniu požiūriu, nėra kaip tylomis praeiti ir pro jos jėgą, kuri jai veria duris į gyvenimą.

Žengiant į 1952 metus, laisvųjų spaudos pasididžiavimą atstovauja Pietų Lietuva. Tą garbę pelno savo pastovumu, tinkamu vadovavimu kiek išleidimo tiek ir platinimo atžvilgiu.

Savo platumu, kiek turinio tiek ir leidinių atžvilgiu lyg sąjūdžio šviesa iškyla Vakarami. Vien iš skaudžių šio krašto kai kurių leidinių regėti, kaip pikta moka žemaičiams kerštu bolševikas už jo garbės niekinimą. Tos skaudžios pertraukos lietuviui pergyvent sunku. Tik žemaičiai amžiais žemaičiais palieka: po skaudaus pergyvenimo jie dar tvirtesni kyla, savo darbu už pergyventą skausmą kiek priešui tiek savo broliui atsilygina.

Žemaiti, į tavo darbus žiūrint belieka tarti: Tavo pastangas laimins lietuviškas dangus!

Ir Rytai — kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę — buvo. Tik kodėl su "Pogrindžio Tiesa" į laisvųjų spaudos šeimą ateina jie, kur nuo amžių Vytis skrieja, kur Mindaugas iškovojęs Lietuvai karaliaus vainiką gyveno, kur Vytauto Didžiojo keliai lietuviui yra šventi, iš kur Didžioji Kova už Lietuvos laisvę prasidėjo? Negi su bolševizmu atkeliavo į Lietuvą tikėjimas, kad tiesa dar gali būt su priedu iš kurio galo? O gal jau čia susigyvenama su mintimi, kad pradėtiems žygiams tęsėti nėra vilčių?

Dėl naudojamos medžiagos stengiamasi pasisakyti kalbant paskirai apie leidinius, dėl to šiuo atveju belieka tenkintis vien apibendrinančiomis mintimis.

Didu, gražu, garbingai atiduodama *Одговорно* pareiga Tėvynei, kai spaudoje kas gyvas lietuvis kalba. Tik ne visai jau taip yra, kai masiniai, tūkstančiai iš platinamuose leidiniuose paskelbti straipsniai perspausdinami vien mašinėle dauginamuose leidiniuose. Čia kažkas panašu į tiesą: jei ir mane tai pasiekė, tai verkiant reikia ir man pasirangyti. Blogybė čia ta: kuris vadas stengias savo garbę iš

laikyti, taip spaudą leisti gali tik LK nesupažindindamas su kitų org. vienetų šioje srytije pasiektais laimėjimais.

Aiškiai mūsų spaudai iškilus su dvejopa paskirtimi, su visuomenės informavimo užduotim ir su LK joje bendradarbiavimu, tos linkmės ir tenka laikytis. Ta linkme einant, šiuo kartu dėmėsys tenka atkreipti į sąjūdžio nariams skirtą spaudą, į vien mašinėlėm dauginamą. Dėl jos turėtų vyrauti šita pagrindinė mintis:

Kiek įsakymų leidimo pagalba parengiama rikiuotės sričiai kadrai, tiek šios spaudos pagalba tenka rengti visuomeninės veiklos vadovus. Gyvų šiam darbui pavyzdžių galima rasti LLKS T Biuletenyj, PRR, LB Biuletenyj ir kt. Tą darbą vykdant vadovautis specialiai tam reikalui pramatytu LLKS Statuto skyriumi ir LB Biuletenio Nr. 1 straipsniu: Nu-rodymai užsieniui ir sąjūdžiui būtina reikalingos medžiagos rinkimo reikalui.

Be masinės spaudos - laikraščių pavydalu, praver-
tu dažnesni atsišaukimai, proklamacijos, karikatū-
ros. Ypatingai šiandien, kai pasauline teise ^{remiama} sveiki-
nama intervencija į Tarybų šali, kai pasaulis Krem-
lių paskelbė ~~žveginčiaus kūrėju~~ svėtinčiaus organizatoriau iš tautų
žveginčiaus kūrėju, yra būtinas kuodažnesnis lietu-
viškas žodis, kuris iš to žveginčiaus Lietuva kuoa -
kiausiai rodytų kaip žmogiškosios kultūros šali.

Pasidžiaugus, padėjavus, patarus belieka visp to
suma. Ji lietuviška:

Laisvosios spaudos darbininkams iš mažo grūde-
lio įstengusiems lietuviškos spaudos žodį didžiu
medžiu ugdyti, padėk Dieve, šios spaudos pagalba
bolševizmui tikra gėda nuo lietuviško gyvenimo
išnykti.

...!...

Į PRR redakciją yra užklydęs "SVOBODNOE SLOVO"
7 Nr. Kad apie jį būtų galima atitinkama išvada pa-
daryti, redakcija pageidauja apie jį kuoplatesnių
žinių, ar bent daugiau šio laikraščio numerių.

PRR Redakcija.

A T E I K !

Ak, ateik tu pas mus, partizane,
Atkeliauk iš žaliųjų miškų!
Čia atnešk tu tą gražų pasaulį,
Su melsvuoju žibuoklės šypsniu.

Tavo žodžiai - žiedeliai darželio,-
Jie nusvirę - tavęs laukdami;
Iš gražiausios dainos mūs pasaulio
Žavus posmas, partizane, esi!

Tavęs laukia akių mūs žydrynė,
Prie tavęs tik nurimus širdis!
Tu ateik ašarėlėm kai lyja,
Ir kai vėtrom kvatojas naktis.

Tu ateik, kai gegulė kukuoja,-
Kai širdyje liepsnoja kančia!
Tau skambės - tave myliu - audroje,
Brangios laisvės Karžygi, atkeliauki tu čia!

50.08.25.!!!

Lakūnė.

Naujų metų vakarėlyj...

Groja armonika, verkiančiam smuikui pritardama.
Sukasi poros. Įsuktų jos ir mane jauna, tik man ver
kia širdis:

- Ginklo be reikalo nepakelk, be garbės nenu
leisk...

Girtutėlis stribas ant scenos armonika gėriūda
mas groja:

- Aš kovojau už lietuvių laisvę!.. užmušiau ban
ditą ir už tai gavau septynių šimtų rublių premi
ją!.. Ir kol man negert!

- Gerk, gerk kiek tau tik patinka... - verkia
smuikas: - žmogaus vardą tu jau pragėrei... brolių
kraujo ištroškusių niekšų likai...

- Ar tau valia mėnėti šventą lietuvių vardą!..
- grasinančiai kalba jaunuolių žvilgsniai. Valin-
gi žvilgsniai virkdo smuiką: - Tu jį senai jau pra-
radai...

- Ar tavo širdij yra dar bent krislelis švel-
nesnio jausmo!.. - išgąsdintų sesulių būrelis pasi-
traukdamas šnara, rauda smuikas: - ne! Tu temoki
grubiom rankom spausti ginklą, kuris ne vienai mo-
tinai ašaras praliejo...

Salą salė. Armonika rangos sermegėta gyvatė. Ran-
gos nuo scenos ir griūva į salę - armonika groja:

- Griebisiu gražiausią ir šoksiu pasit..aaa!..

Armonika uro užtroškus sušyokš tē...dienes did-
vyris kerš tu užžuspringo! iš sesulių jauna,
kurią rankos griebė, nuo jo atsoko...jos griebti
ištiestos brolio kraujo žaromis šaldo salę!.. Ji
nuo jo traukias, širdies skausmu rauda:

- Ne, neisiu su tavim šokti!.. šokdink į save pa-
našias!..

- Nešoksi!.. - oro įgrobus armonika užkriokė,
stribas užriko: - aš tave pašokdinsiu kitaip...
mergpakaikē!..

Groja armonika raudančią smuiką užtrenkdama..
Galiūno garbei ginti išsitraukęs revolverį striba's
puola:

- Reiškia tu prieš tarybų valdžią!..

- O tu prieš mus, prieš mane... - jaunuolėlė šir-
dies nesuvaldžius užverkia ir dingsta draugių bū-
ry....

Groja armonika raudančiam smuikui pritardama..
groja, kalėjimuos gimusią raudą užtrenkdama... kapų
tyla numarinus... Sukasi poros... įsukdamas ir tuos,
kurių brolių krauju piktas skrebas rankas ~~naaaza~~
sau mazgoja... į kurių kraują rytoj jas įmerks...
Įsuktų ir mane jauną, tik - kruviną regint-verkia
širdis:

- Ar džiaugies, motule, tokį sūnelį užsiauginus!..

Raisto Ž i b u r é l i s

Vėjas ir mergaitė

Per laukus atklysta žalsvas girių vėjas,
Ir tyliai pabeldžia į manas duris.
Paklausyk mergaitė, ko gi bus atėjęs,
Paklausyk ką tyliai jis tau pasakys.

Lužo ąžuolėlis, ten miškų pavėsy,
Gailiai krunkia varnas nakties vidury.
Ach neverk, klausykis, mudu pakalbėsime,
Aš žinau, kad įgutrią širdį tu turi.

Daug naktų nemigsi; praeitį sapnuosi...
Ir maldoj minėsi tyliai vardą Jo
Tėviškės padangėj supsis žali uosiai,
Ir bandys tau laime dar pabūrt nauja.

Nenuliusk mergaitė, - ją ramina vėjas. -
Už Tėvynės laisvę mirti nebaisu.
Ramy vakarėlių - rūtas nuravėjus,
Jo tu nepamirški, nepamirški tu...

Veidas ąžuolėlio su žvaigždėm šypsosis,
Kai parymus lauksi grįžtančio tu jo.
Ach, brangite, tu gal nežinosi,
Kad buvai - brangiausia - žodyj mirėtančio...

Tėviškėlės skundas širdį jo graudino,
Jis išėjo drąsiai laisvę jos apgint.
Tamsios girioj naktys - jauno nebaugino,
Štai, miela mergaitė, žodžiai tau atmint.

Pasakyk, vėjelė, ar kukuos gegutė?
Ar greit bus tie metai gražūs ir laisvi?
Taip norėtūs vienai vakarais pabūti,
Kai šlamės prie kapo diemedžiai žali.

50.03.24.

S E N U T Ė .

Besislapstant apsigyvenau pas senutę, kuri turėjo virš ~~oštuonesdešimt~~ aštuniasdešimt metų. Pritrūkus malkų, dienos metu jų miškely pririnkus paliko man vakare jas sunėsti. Sunėsus regiu: šlapiomis kūrdama krosnį, sausesnes ant jos krauna. Nustebus klausiu:

- Senut, tai kodėl ne šlapias o sausas rengies džiovinti?

- Vaikel, juk sakei, kad ateis partizanai! Gal gi jiems nereikės sušilt, išvirt valgyt! - paaiškinus papasakojo gera, kad jų laukdama ir lašinių gavus, terbytę miltų parsinešus. Tik visa nelaimė, kad tai laukiamu sulaukt negali.

- Tai ką mes valgysim, kai viską partizanams žadi atiduoti, - nusijuokiu.

- Et jau, ano karo metu irgi viską atiduodavau lietuviams, o ar dėl to numiriau! Nešijok, dukrel, kol galim be baimės laisvi vaikščioti, nemirsime ir dabar badu! - apie krosnį besitriūsdama kalbėjo.

Sulaukė senutė ko troškusi. Neiškenčia nors mininės nepaglosčiusi. Sužinojus, kad greit ir išeis, motinos žodžiu prašo:

- Vaikeliai, pabūkit! Nei kas pas mane užaina, nei kas krato...

Išeinant viską atiduoda. Išėjus tik apie juos te kalba:

- Tokie jauni, linksmi... Matyt labai išvargę, o nė vieno skundo žodelio iš jų neišgirsi. Už juos, dukryt, mes melstis turime... - kalbą ašaromis užbaigė.

1951 m. žiema.

Užr. Ašarėlė.

Bepig su kvailesniu.

Pas stovyklaujančius į mišką atvyksta besišlapstanti moteris. Paklausus ar nesimato burliokų, pasirodo tik ką iš jų nagų išsprūdusi. Klausiant kuri laimė ją išgelbėjo, ji juokiasi:

- Taigi, kad ir bejokios žvaigždutės, tik su trimis pagaut isigeidė. Bepig su kvailesniu, susitikus!

1950 m. rugsėjis

Užr. Labonis,

P A S I Ž V A L G I U S

P A S I K L A U S I U S

G R I G A S !

Jis Lygumų valsčiaus tarybinis pareigūnas. 1947 metų vasarą atvykęs į Sereikių kaimą su automatu rado iš Šiaulių dvi moteri, iš kurių viena buvo 17 metų, antra 24 amžiaus. Jos turėjo po ryšulėlį prekių, Už nelegalią prekybą areštavęs nusikaltimo vietoje Grigas moteris varosi. Anos, atsipirkdamos, siūlo jam cigarečių, pinigų, kitokių turimų jų prekių. Grigas negirdi iki prieina sodą, kuriam, apso - dintam eglutėmis ir tankiai priaugusiam vaiskrūmių, areštuotoms besąlyginiai įsako nusirengt. Kilius triukšmui, subėgus kaimynams, pasiėmęs jam reikiamų prekių Grigas nuėjo savais keliais.

Tais pat metais prieš tarybines šventes Lygumų načalstvai prireikė trunkų ir užkandžių. Grigas, kaip tuo aprūpinimo specas, su keliais padėjėjais nuvyksta į Dauksiškių kaimą pas Sizikūniene. Konfiskavęs statinę alaus ir reikiamą kiekį maisto, atsidėkodamas už viską atsisagstęs prie visų pradėjo Sizikūniene ant akių ~~švent~~ tarybiškai šventint

Grigą atlydėjusieji negalėjo atsižavėti jo tarybiškumu.

50.10.30.

(Iš K. pasakojimų užr. ~~šventint~~
Izikūnas.)

Grigo draugas.

48.05.22 vykdant žmonių vežimą į Sibirą, į Paliepiukų km., Betygalos valsčiaus, išvežt Mačiulienės - Lipniūtės atvažiavo jos brolis Betygalos stribas Lipnius Kazys. Jų motina, gyvenus pas dukrą, tik skausmą ir čia sau pramatydama, ryžos kartu su dukra važiuoti ir įsisėdo pas ją į vežimą. Sūnui puolus išmest motiną iš vežimo, ana neiškentus nusi-

traukė nuo kojos korpą ir pradėjo su ja pliekti sūnui per veidą.

Motinos neįveikdama, stribas puolėsi prie ruskių - pagalbos. Ruskiai, patyrę reikalą, tepreiškė, kad tokiu atveju geriau jau jam buvo vykt svetimus vežti. Iš ruskių nieko nelaimėjęs, sūnus pribėgęs prie motinos nučiupo ją už kojų ir iš vežimo ištraukė. Ištraukęs patsai išoko į vežimą ir paragino arklius - kuogreičiau tolt nuo jų prakeikiančios motinos, skubėt su seserimi į stotį.

(Iš prt. Demanto užr. Dainius.)

Čia draugų daugiau.

Sylant pavasariui, 1950 m. gegužės mėn. iš Meškių valsč. į Žmivelių km. atvyko komsorgas Brinius ir iš Siaulių Paruošų ministerijos agentas Karalius, ragint kolūkiečius skubėt su sėja. Prie kaimo išvydę du kryžius, juos pasveikino akmenimis.

Vienam nudaužę statulėlę, antram tik pagražinimus, tarybininkai vieškeliu pasuko į Rūdiškių miestelį. Čia, ant šventoriaus, padedant šešioms skrebas, keturiems kryžiams akmenimis statulėles nudaužė. Tikintiesiems dėl to pasiskundus valsčiaus vyresniajam pareigūnui, tas išdidžiai atkirto:

- Tarybiniai pareigūnai to nedaro ir nedarys..

Iš K. pasakojimų užr. Žilviti

Grigai pradininkai.

1944 m. gruodžio kuria tai diena „Sereikių“ km., Iy-gumų valsč., gyventojui Kaziiui ^{Sereikių} prireikė nueit į kalvę. Kadangi jis slapstėsi nuo kariuomenės, dėl to išvyko tik gerai apsižvalgęs, įsitikinęs, kad bent kurio pavojaus apylinkėje nėra.

Tuo laiku pas kaimyną būta trijų valsčiaus pareigūnų. Iš jų vienas pastebėjęs Kazii pradėjo jį vytis. Vejamas netekęs vilties pabėgti, atsigręžęs turima geležim besivejančiam movė per galvą ir jį paguldė. Tai regėdami kiti dū puolė Kazii pavyt važiuoti. Atsipeikėjęs ir pritrenktas pradėjo į

bėgantį iš automato šaudyt. Prie pat krūmų sužeidus Kazį privijo. Nuo puolančių, Kazys pradėjo gintis lenktiniu peiliuku. Jį nugalėjo - nušovė.

Tai buvo pirmoji tarybų sąjungai auka. Neturėdami tam patirties, aukos lavoną pareigūnai leido namuose pašarvoti, kapuose palaidoti.

Pašarvotam skęstant gėlėse, aplink degant žvakėms iš visų krasų pradėjo plaukti žmonės. Atvyko ir pareigūnai: išvartę gėles, susirinkę žvakes, išažmonėms skirstytis ir patys išvažiuoja.

Žmonės nesiskirsto. Dar daugiau jų renkasi. Savo giesmėmis, prie nužūdyto ~~suadoniosopovave~~ maldomis priverčia ir žvakes gašinti.

Laidotuvių dieną įvyko tikra demonstracija: nors apylinkės gyventojai turėjo dirbti prie aerodromo, bet tą dieną visi vyko prie Sereikių koplyčios - į laidotuves, kuriose dalyvavo tiek žmonių, kaip retai per kuriuos atlaidus.

Užr. Izikūnas.

-.!.-

Grigams tarybinę kultūrą įsavinti.

1955 m. atsigrūdę į Žaiginio miestelį burliškai mašinom atsivežė trylika lavonų ir juos prie kapinių suguldė. Niekam neinant lavonų žiūrėti, suvarę žmones juos pervežė ir pametė prieš mokyklos langus.

Po savaitės laiko išvykę į kaimą burliškai nušaua du po ranka pakliuvus^{us} vyrus ir, veždamiesi į miestelį, ką sutikdami klausinėja, ar jie nepažįsta šių banditų. Atvežtuosius pametė šale anksčiau paguldytų. Iš atvežtųjų vienas dar buvo kiek gyvas. Burliškai čia pat jį pribaiigė.

Dar apie savaitę lavonus palaikius, dalis burliokų išsikeldami juos išsivežė. Likusieji burliokai pradėjo naktimis suiminėti žmones ir juos kankinti. Netekusius jėgų kankinius nušaudavo ir, panešę krūmus, ~~o~~ jų lavonus mesdavo į likusius nuo karo apkasus, arba pakišdavo po šakomis.

Atėjus į tarnybą, randu prie durų sargybinių rusų ir vieną areštuotą, man gerai pažįstamą. Jis pra

šo, kad nuėjus į jo namus praneščiau, jog jie su tėvu randasi čia – areštuoti. Sargybiniui leidus areštuotus aplankyti, radau daug ir pažįstamų.

Po to, tai su maistu, tai su vandeniu dažnai pas areštuotus užeidavau. Tardyt juos varydavo į kitą namą, Pastebėjau, kad iš tardymo ne visi grįžta. Po kiek laiko išvykdami burliškai išsivežė ir areštuotus.

Sekmadienį atėjus į tarnybą, civiliai apsirengę iš paskos įseka Šiluvos NKVD viršininkas Kaladenko. Radęs du vyrus, įsako jiems parodyt dokumentus.

– Pirmiau patsai parodyk! – nepažinę kertas.

Atsisegus paltą nereikia ir dokumentų rodyt. Vyrus išvaręs, teiraujasi:

– Ar nemačiau miestelyje lavonų? Kas čia gretai įstaigos laikė areštuotus? Kur tie areštuotojai pasidėjo, kur išvežti areštuoti?..

Pasisakius, kad nieko nemačiau ir nieko nežinau, išsinešdino.

Iš tardytų, kai kurie po metų, po daugiau iš Rusijos grįžo. Tik tokių buvo nedaug.

Iš Liepsnelės atsiminimų.

—...!...—

Grigams pavaldžius.

Pas artojęlį prie Kalėdų stalo besidžiaugdamos kalakutiniais kotletais mirkteriu:

– Regi, po ruso valdymo pirma iš okupacijos metais ir badas mums draugu paliko. Šiandien, tos okupacijos dvyliktais metais, paukštiena riebaluose plauko.

– Aha, dabar geriau gyventi negu laisvės laiku buvo, – šiuokart blaivininko ir negundęs burokine savo žodį nurijęs susiraukė.

– Argi, – netikiu.

– Argi, – pamėgdžiojo, – ko čia stebėtis! – ir neugėręs piktai susiraukė. Po to aiškina: – anais laikais gaila buvo litro pieno pačiam sau, nes reikėjo kalt centas prie cento, kad už keturis litus nupirktai kehes. Šiandien, va, jos plyšta, ir ma jas velniai. Bėgiasi batai, jiems rablio netaupysi... nu – žiūrėjau tris liepas, jas nusineriu ir ką tik tum šiandien galiu suvalgyt. Užr. Vilkjuoša.

atšaukęs (purdavęs) 51.

))))))))))))) T A R K A ((((((((((((((((((

))))))(((

Sulig plano dar nepasiekta.

51.12.02 "Tiesa" dejuoja: "Tarybų Vėliavos" kolūkyje 1948-1950 metais vadovaujančiose vietose dirbo galima sakyti vagys. "Ko siekiama, 51.10.31 "Tiesa" aiškiai sako: "Apgauk, pavok, išplėšk, išmonyk, - kad tik būtų įvykdyta užduotis, ir šaliai būtų duota nauja galinga įmonė".

Vienuolio malda.

1946 metais gindamas Tito bylą, Vyšinskis Paryžiuje vienuoliu meldė: "Karose, karose, pavarsk paršeliu! "Siemet, irgi Paryžiuje, ginant Slanskio demokratiją, Višinskis kreipėsi į Ukrainos delegatą:

- Kolega, tavo dėmesiui!

- Paršelio nepavyko paverst karosu, - užklausus gruodžio 17 atsідus Baranovskis.

Kur sąžinė!

1951 m. gruodžio mėn. 20 d. "Tiesa" dėl specialaus pakomitečio darbų - apsiginklavimo sumažinimo reikalu - kreipdamosi į pasaulio sąžinę rašo: "Tik vienas ministras buvo pakomitetyje - TSRS Užsienio reikalų ministras. Kai dėl Prancūzijos vyriausybės, ... šiam tikslui ji išskyrė "bedarbių policininką"."

Tarka dėl to be juoko klausia: kur jau ta generalisimuso sąžinė, jei savo ministrą verčia dėti tis su bedarbiu policininku?

Nemauroja - nesiveršiuoja.

Generalinėj asamblėjoj besiklausydamas Višinskio Anglijos atstovas Lloidas sako: "Juo daugiau karvė mauroja, tuo ji mažiau duoda pieno." Višinskis tai išgirdęs atsikirtė:

- Nemauroja - nesiveršiuoja!..

Velniop!

Ten pat laimėjus Višinskiui bylą prieš JAV dėl šimto milijono dolerių, per 51.12.25 "Tiesa" Stalinas ~~ukterėjo~~ sako: "Velniop visos senos formulės, tegy vuoja pergalingoji revoliucija *TSR Sąjūnijoje!*"

T U R I N Y S

Psl.

1.	Chrizantema	Laisve!	1
2.	Neužmirštuolė	Sudie, Tėvyne numylėta	2
3.	Šilavėjas	Nauji metai žengia	3
4.	Šilinis	Siluva - Stalinas	6
5.	Gludutis	Nuotaikos	7
6.	Žilvitis	Paskutinis motinos aplanky mas	9
7.	Žymantas	Miškas visus paslepia	11
8.	A!A! Prt.lnt.	Vytenis	13
9.	Juostilaitis	LIKS spaudos klausimu	15
10.	Chrizantema	Ateik!	19
11.	Lakūnė	Naujų metų vakarėlyj	19
12.	Raisto	Žiburėlis Vėjas ir mergaitė	21
13.	Ašarėlė	Senutė	22
14.	Labonis	Bepig su kvailesniu	22
15.	Izikūnas	Grigas	23
16.	Dainius	Grigo draugas	23
17.	Žilvitis	Čia draugų daugiau	24
18.	Izikūnas	Grigai pradininkai	24
19.	Grigams	tarybinę kultūrą įsavinti	25
20.	Vilkjūša	Grigams pavaldžius	26
21.	Suig	plano dar nepasiekta	27
22.	Vienuolio	malda	27
23.	Kur sąžinė!		27
24.	Nemauroja	- nesiveršiuoja	27
25.	Velniop!		27
26.	Turinys		28

...!!!0!!!..

— — — — —

